

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Jany Jurečkové v právní věci žalobce: **Mgr. M. Š.**, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy, Obvodní ředitelství policie Praha II**, se sídlem Sokolská 1799/38, Praha 2, o žalobě na ochranu proti zásahu žalované, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2014, č. j. 8 A 59/2012 - 91,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobou podanou dne 15. 5. 2012 k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalované. Tento zásah popsal v žalobě tak, že dne 12. 3. 2012 jel svým vozidlem, které řídil pan T. H., k jednání u Obvodního soudu pro Prahu 5. V 12.25 hod. bylo jeho vozidlo na křižovatce ulic Na Slupi a Apolinářská zastaveno policisty, kteří požádali řidiče T. H. o předložení dokladů nutných k řízení vozidla, přičemž upozornění žalobce, že spěchá k soudnímu jednání, ignorovali. Zasahující policistka si nejprve s doklady T. H. sedla do auta, a jelikož se vrátila až za delší dobu, žalobce ji znovu upozornil, že spěchá k soudnímu jednání. Po tomto upozornění začali policisté dle názoru žalobce celý úkon zjevně zlomyslně protahovat. Napřed chtěli vidět lékárníčku, a když byli upozorněni, že jejich služební vozidlo stojí na místě označeném dopravní značkou „zákaz zastavení“, vyzvali řidiče T. H., aby se podrobil vyšetření, zda není pod vlivem alkoholu. Žalobce i T. H. trvali na tom, že policisté nemají zákonný důvod nutit řidiče k takovému vyšetření a že jde pouze o policejní šikanu v reakci na jejich výhrady vůči chování policistů. S provedením vyšetření

souhlasil T. H. až poté, co zasahující policistka prohlásila, že se domnívá, že řidič vozidla je pod vlivem alkoholu. Toto vyšetření se však nezdařilo, protože přístroj Dräger (jímž se testuje, zda není osoba ovlivněna alkoholem) byl nefunkční. Přestože žalobce znovu policistku upozornil, že spěchá k soudnímu jednání, musel počkat dalších 12 minut do doby, kdy další policejní hlídka přivezla funkční přístroj. Teprve poté se T. H. podrobil vyšetření, jehož výsledek byl negativní. Přes opětovné upozornění žalobce, že spěchá na soudní jednání a policisté ho bezdůvodně zdržují, odešli policisté s doklady T. H. do vozidla, kde sepsali oznámení o údajném přestupku, kterého se měl T. H. dopustit nepředložením (dle názoru žalobce blíže nespecifikované) povinné výbavy. Až v průběhu sepsávání tohoto oznámení se dostavil zástupce vedoucího Místního oddělení Policie České republiky Nové Město M. J., který policistům přinesl jiný přístroj Dräger a žalobce a T. H. si z povzdálí „prohlížel jako něco exotického“. Po vyplnění oznámení o přestupku se T. H. písemně vyjádřil, ve stručnosti popsal chování policistů a zmocnil žalobce k jeho zastupování. Celý úkon policistů trval 55 minut. Žalobce měl za to, že svévolným a nepřiměřeným postupem žalované byla omezována jeho osobní svoboda a zmařena jeho účast na soudním jednání, k němuž se kvůli výše popsanému zásahu dostavil s hodinovým zpožděním.

[2] Městský soud rozsudkem ze dne 20. 5. 2014, č. j. 8 A 59/2012 – 91 (dále jen „napadený rozsudek“), žalobu zamítl, neboť dle jeho názoru se všechny verze popisované události shodovaly v tom, že jednotlivé úkony policejní kontroly směřovaly výlučně vůči řidiči vozidla T. H. Žádná z výzev policistů nesměřovala vůči žalobci a nebylo po něm ani vyžadováno nic, co by souviselo se silniční kontrolou; žalobce tedy této kontrole podroben nebyl a žalovaný zásah proti němu tedy vůbec nesměřoval. Policie se o žalobce v souvislosti s prováděnou kontrolou vůbec nezajímala, žalobce se jí nijak neúčastnil, na místě kontroly nebyl policisty nijak zadržován a mohl jej volně opustit. Bylo tedy jen věcí jeho úvahy, zda bude pokračovat v cestě jiným způsobem nebo zda na místě kontroly vyčká jejího ukončení. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že žalobce byl jako spolucestující kontrolovaného řidiče věcně vzato zdržen – z povahy věci tomu nemohlo být jinak, protože každý spolucestující v jakémkoli vozidle, jehož řidič je podroben policejní kontrole, je po dobu trvání této kontroly zdržen. Za podstatné však městský soud považoval to, že žalobce nebyl nijak omezen na osobní svobodě, protože místo kontroly mohl kdykoli opustit. Městský soud tak měl za to, že napadený zásah nebyl zaměřen proti žalobci a ani v jeho důsledku nebylo proti žalobci přímo zasaženo, neboť z faktu silniční kontroly mu nevznikla žádná povinnost a nebyl zkrácen na svých právech. Vzhledem k tomu, že žalobce nebyl posuzovaným zásahem dotčen, a to ani nepřímo, nepovažoval městský soud za nutné zabývat se námitkami vůči přiměřenosti samotné silniční kontroly ani vůči údajné nedemokratičnosti samotného oprávnění policie bezdůvodně kontrolovat řidiče dopravních prostředků, neboť takové námitky by mohl žalobce legitimně uplatnit pouze tehdy, pokud by objektem kontroly byl on sám.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti napadenému rozsudku kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V ní rekapituloval průběh napadeného zásahu a namítl, že postup policistů nebyl v souladu se zásadami vyplývajícími z Ústavy a Listiny základních práv a svobod. Šikanózní způsob jednání policistů spatřoval v tom, že ti silniční kontrolu řidiče T. H., nevyvolanou žádným konkrétním podezřením z přestupku, svévolně a samoučelně co nejvíce protahovali s vědomím, že stěžovatel se přepravoval k soudnímu jednání. Jakýkoli zásah veřejné moci do základních práv a svobod musí být legální, legitimní a proporcionální; státní orgány tedy mohou zasahovat do osobní sféry jednotlivce nikoli pouze proto, že jim to jejich kompetence umožňuje, ale musí mít k takovému zásahu také podložený důvod. Na problematiku přiměřenosti postupu policistů, resp. nezbytnosti zásahu do práv občanů, dopadá také § 11

pokračování

odst. a) a c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“), přičemž postup zasahujících policistů nebyl v souladu se zásadami vyjádřenými v tomto ustanovení ani v nejmenším. K jednotlivým úkonům napadeného zásahu, zejména k provedení orientačního vyšetření na alkohol, neměli policisté žádný konkrétní (podložený) důvod, k tomuto vyšetření nebyli ani vybaveni funkčním přístrojem a v důsledku toho neoprávněně a nadbytečně omezovali stěžovatelovu osobní svobodu nutností vyčkat příjezdu další, lépe vybavené policejní hlídky. S poukazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2011, č. j. 7 As 83/2010 – 63, stěžovatel konstatoval, že v nyní projednávané věci následoval šikanózní průběh policejní kontroly poté, co se odvážil upozornit policisty na to, že jejich služební vozidlo parkuje v místě, kde je to zakázáno. Následná policejní kontrola tedy byla samoučelná a neměla žádný materiální důvod (tedy podezření z porušení dopravních předpisů). Stěžovatel v této souvislosti upozornil na to, že ve stejný den probíhala v Praze 2 dopravně bezpečnostní akce zaměřená na kontrolu, zda řidiči a další osoby ve vozidle dodržují povinnost být připoutáni bezpečnostními pásy, nyní posuzovaná kontrola však z tohoto rámce zcela vybočila a na kontrolu používání bezpečnostních pásů nebyla zaměřena vůbec.

[4] Odůvodnění napadeného rozsudku považoval stěžovatel za právní formalismus, pouhé sofistikované zdůvodnění zjevné nespravedlnosti, které zcela odhlíží od podstaty práva, které je nutno aplikovat v jeho materiální podobě. Stěžovatel byl nedůvodným a šikanózním jednáním policistů (bez ohledu na to, že primárně mířilo vůči řidiči vozidla) obtěžován, omezován v užívání svého majetku, nemohl pokračovat v cestě a v důsledku toho zmeškal soudní jednání. Městský soud však vůbec nepřihlédl ke skutečnosti, že zásah se týkal stěžovatelova vozidla, které si pořídil právě za účelem, aby se v něm mohl dopravovat, a to bez ohledu na to, kdo bude toto vozidlo řídit. Pana T. H. toliko požádal, aby vozidlo řídil; mezi nimi se tedy jednalo o vztah, který lze nejspíše podřadit pod příkazní smlouvu. Přítomnost stěžovatele ve vozidle tedy nebyla náhodná, cíleně se jím přepravoval k soudnímu jednání a neměl tedy důvod z vozidla vystupovat či hledat jiný způsob dopravy, neboť měl právo svůj majetek pokojně užívat. Stěžovatel měl tedy za to, že v důsledku napadeného zásahu nemohl pokračovat v jízdě svým vozidlem a tím bylo ve smyslu § 82 s. ř. s. přímo zasaženo do jeho práv. Zcela bez významu je dle názoru stěžovatele to, že k zastavení vozidla došlo v místě, kde existuje alternativní způsob dopravy prostřednictvím městské hromadné dopravy nebo taxislužby. V této souvislosti stěžovatel položil otázku, zda by se právní názor městského soudu uplatnil za situace, v níž by k obdobnému zásahu došlo v místě bez pravidelného dopravního spojení či v níž by byla spolucestujícím namísto stěžovatele osoba stará, nemocná, invalidní nebo jinak omezená v pohybu.

[5] Stěžovatel byl toho názoru, že policejní hlídkou bylo zastaveno jeho vozidlo, v době, kdy se v něm přepravoval (lhostejno zda na místě řidiče či spolucestujícího) a kontrolováno bylo také vybavení jeho vozidla. Na základě toho měl za to, že v žalobě popsané úkony policie zasáhly do jeho právní sféry. V důsledku nesprávné právní úvahy se městský soud (jenž uvedl, že napadený zásah směřoval pouze vůči řidiči vozidla) vůbec nezabýval otázkou zákonnosti postupu žalované. Dle názoru stěžovatele měl přitom nejprve posoudit zákonnost (přiměřenost) napadeného zásahu, v případě shledání jeho nezákonnosti zhodnotit, zda zásah nebo jeho důsledky zasáhly do stěžovatelovy právní sféry, a teprve poté učinit závěr, zda byl stěžovatel osobou aktivně legitimovanou k podání žaloby podle § 82 s. ř. s. Stěžovatel v této souvislosti poukázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2014, č. j. Nad 224/2014 - 48, podle něhož by soudy měly při rozhodování o žalobách na ochranu před nezákonným zásahem věnovat pozornost přednostně vyřešení meritorní otázky (zda žalovaný zásah orgánu veřejné moci byl nezákonný), nikoli otázkám formálním. Městský soud tomuto požadavku nedostál a skrze zákon nerozpoznal spravedlnost; napadený rozsudek tak spočívá na formální aplikaci práva, které schází smysluplný účel, tudíž na nesprávném posouzení právní otázky. Stěžovatel dodal, že žalobu proti nezákonnému zásahu podal proto, aby přispěl ke kultivaci postupu orgánů

veřejné moci a jejich chování k občanům, které je zejména v případě Policie České republiky a ozbrojených bezpečnostních sborů na nízké úrovni a neodpovídá vážnosti a věrohodnosti, kterou by tyto orgány měly být nadány. V závěru kasační stížnosti uvedl, že lze mít pochybnost o tom, zda městský soud skutečně jednal se správním orgánem, který dle žalobního tvrzení provedl zásah, neboť z rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, např. z rozsudku ze dne 26. 6. 2014, č. j. 9 As 143/2014 – 34, vyplývá, že ve věcech zásahových žalob se obvykle jedná s příslušným krajským ředitelstvím policie. Dle názoru stěžovatele byl tedy městský soud v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2008, č. j. 2 Aps 4/2008 – 138, povinen korigovat nesprávné označení žalovaného v žalobě a jako se žalovaným správním orgánem ve smyslu § 83 s. ř. s. jednat s Policií České republiky, Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy, se sídlem Kongresová 2/1666, Praha 4.

[6] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti setrvala na názoru, že stěžovatelova žaloba je nelegitimní a stěžovatel není osobou, která by byla v této věci oprávněna žádat soud správní žalobou ve smyslu § 82 s. ř. s. o určení nezákonnosti zásahu.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a podmínka uvedená v § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna (stěžovatel má potřebné vysokoškolské právnické vzdělání). Kasační stížnost je tedy přípustná.

[8] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti. Zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[9] Stěžovatelem uplatněné důvody kasační stížnosti určují svou povahou sled, v jakém se jimi Nejvyšší správní soud musí zabývat. Jako první posoudil námitku týkající se nedostatku pasivní legitimace žalované, neboť ta představuje důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tedy zmatečnost řízení před soudem, a v případě, že by tato námitka byla shledána důvodnou, nemohl by napadený rozsudek obstát.

[10] Podle § 83 s. ř. s. „[ž]alovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.“ Na základě citovaného ustanovení lze u žalob na ochranu před nezákonným zásahem rozlišit dva způsoby určení žalovaného. Dle prvního způsobu, jenž se uplatní u zásahových žalob směřujících proti správnímu orgánu, je žalovaný určen žalobním tvrzením žalobce. Při druhém způsobu (§ 83 s. ř. s. část za středníkem) plyne určení žalovaného přímo ze zákona. To se týká situace, kdy zásah nebyl proveden správním orgánem, ale šlo o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru. V takovém případě je pak žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen (u obecní policie je žalovaným příslušná obec). Při tomto způsobu určení žalovaného postačí, když žalobce v žalobě popíše zásah, který považuje za nezákonný, a uvede, který ozbrojený sbor jej provedl. Případné nesprávné určení žalovaného v žalobě jakožto správního orgánu, který takový sbor řídí nebo jemuž je sbor podřízen, je soud povinen korigovat a jako se žalovaným jednat se správním orgánem, který řídí ozbrojený sbor, jenž se zásahu měl dle žaloby fakticky dopustit (srov. stěžovatelem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2008,

pokračování

č. j. 2 Aps 4/2008 – 138, všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[11] V nyní posuzované věci žaloba směřovala vůči úkonům Policie České republiky provedeným v souvislosti se silniční kontrolou řidiče vozidla T. H. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 6 Aps 3/2011 – 63, jednoznačně plyne, že „[p]olice vystupuje při provádění úkonů podle § 124 silničního zákona jako správní orgán, resp. jako orgán moci výkonné, nikoliv jako ozbrojený bezpečnostní sbor.“ Žalovaná tedy v této věci jednala jako správní orgán a označení žalovaného tak bylo v dispozici žalobce (§ 83 část před středníkem s. ř. s.); povinnost soudu korigovat označení žalovaného ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2008, č. j. 2 Aps 4/2008 – 138, se tak neuplatní. Tato povinnost by totiž nastala pouze v případě, že by žalovaná jednala jako ozbrojený bezpečnostní sbor (rovněž stěžovatelem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2014, č. j. 9 As 143/2014 – 34, řešil obdobnou situaci, v níž žalobce nesprávně označil jako žalovaný správní orgán Ministerstvo vnitra, neboť na Policii České republiky mylně hleděl jako na ozbrojený bezpečnostní sbor, který není správním orgánem). Stěžovateli je třeba dát částečně za pravdu v tom, že v rámci Policie České republiky je správním orgánem krajské ředitelství policie a každý další útvar, jenž je jím zřízen, je pouhou vnitřní organizační jednotkou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2013, č. j. 1 As 66/2013 – 29). Policie České republiky tedy jedná svým organizačním útvarem (jímž je v tomto případě Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy se sídlem v Praze) „navenek“, avšak v rámci vnitřního uspořádání mohou útvary policie zřízené v rámci působnosti krajského ředitelství vykonávat činnosti určené interními předpisy. Pokud tedy stěžovatel označil jako žalovanou „Policie České republiky, Obvodní ředitelství Praha II“ (správně má být „Obvodní ředitelství policie Praha II“, tato chyba je však ryze formální a nezakládá žádnou rozumnou pochybnost o vůli stěžovatele při označení žalovaného), označil útvar policie podřízený příslušnému krajskému ředitelství (srov. § 6 odst. 1 písm. d) a odst. 2 zákona o policii) a převzetí tohoto označení soudem bez doplnění, že je tento útvar podřízen Krajskému ředitelství policie hlavního města Prahy, zakládá nanejvýš formální pochybení. Ostatně ani sama žalovaná toto označení v řízení před městským soudem nijak nezpochybovala a na výzvy soudu bez problémů reagovala. Kasační důvod ve smyslu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. tedy naplněn nebyl.

[12] Žalobou proti nezákonnému zásahu se může podle § 82 s. ř. s. bránit každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo.

[13] Pod pojem zásahu ve smyslu legislativní zkratky uvedené v § 82 s. ř. s. lze podřadit velké množství faktických činností správních orgánů, k nimž jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být na úrovni jednoduchého práva výslovně stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při ohrožení, při demonstraci, příkazy ke zjednání nápravy), zajišťovací úkony atd. Jedná se tedy o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného) pokynu či příkazu. Řízení o ochraně před nezákonným zásahem je subsidiární formou soudní ochrany ve správním soudnictví (§ 85 s. ř. s.). Jedná se tak o sběrnou kategorii zajišťující ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob jen v těch případech, kdy jiná obrana nepřichází v úvahu. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 – 65, publikovaném pod č. 603/2005 Sb. NSS, uvedl, že „ochrana podle § 82 a násl. s. ř. s. je důvodná tehdy, jsou-li - a to kumulativně, tedy zároveň - splněny následující podmínky: Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka)

nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka), přičemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí brožít opakování „zásahu“ (6. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.“

[14] Shora uvedené podmínky (šestá podmínka byla v důsledku novelizace soudního řádu správního provedené s účinností od 1. 1. 2012 vypuštěna) musí být splněny kumulativně, tj. pokud byt' jen jediná z nich nebude splněna, nemůže žaloba na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu uspět. Nelze tak přisvědčit stěžovatelově argumentaci, že městský soud měl nejprve posoudit zákonnost zásahu a až poté se věnovat tomu, zda se zásah nebo jeho důsledky dotýkaly právní sféry stěžovatele; takový postup by nerespektoval logickou posloupnost přezkumu zásahu správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s. Soud si při přezkumu nezákonného zásahu musí zpravidla nejprve ujasnit, zda se vůbec o zásah do práv žalobce jedná, až poté může hodnotit jeho zákonnost; v opačném případě by se konstrukce žaloby na ochranu před nezákonným zásahem nelišila od podání návrhu ve veřejném zájmu (*actio popularis*), což soudní řád správní nepřipouští (srov. § 82 s. ř. s., dle něhož může podat žalobu každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech). Ke stěžovatelovu poukazu na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2014, č. j. Nad 224/2014 - 48, lze dodat, že se jedná o usnesení o předložení věci rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu a v citované pasáži předkládající čtvrtý senát nevyslovuje závazný právní názor ke konkrétní právní otázce, ale pouze prezentuje své argumenty jako podklad pro budoucí rozhodnutí rozšířeného senátu. Citované usnesení se navíc týkalo postupu soudu při nesprávném formálním označení žalovaného správního orgánu žalobcem, tedy otázek souvisejících s pasivní legitimací žalovaného správního orgánu (neřešilo tedy vhodnost postupu soudu v souvislosti s jednotlivými podmínkami důvodnosti žaloby podané dle § 82 s. ř. s.). Pokud tedy městský soud založil napadený rozsudek na tom, že stěžovatel nebyl napadeným zásahem nijak dotčen a splněním ostatních shora uvedených podmínek se nezabýval, nelze mu nic vytknout. Postup městského soudu tak není mechanický, formalistický či nespravedlivý (jak tvrdil stěžovatel), naopak zcela respektoval poslání správního soudnictví, jímž je ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.). V souladu s účelem a smyslem správního soudnictví totiž soudy neposuzují náročné právní otázky jen akademicky, bez bezprostředního významu pro ochranu veřejných práv konkrétní osoby.

[15] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s napadeným rozsudkem i v samotném rozhodovacím důvodu, tedy že proti stěžovateli nebylo přímo zasaženo. Všechny namítané úkony zasahujících policistů směřovaly vůči T. H. (ostatně sám stěžovatel v kasační stížnosti připustil, že napadený zásah byl „primárně namířen“ vůči řidiči vozidla), a tak zákonnost napadeného zásahu by musela být zjišťována ve vztahu k řidiči vozidla, nikoli ve vztahu ke stěžovateli samotnému. Úkony policistů nebyly pro stěžovatele žádným způsobem závazné, nevznikla mu na jejich základě žádná povinnost a negativní následky napadeného zásahu tedy stěžovatel pocítil pouze zprostředkovaně (přes řidiče vozidla T. H.). Pod pojem „přímé zasažení“ ve smyslu § 82 s. ř. s. lze podřadit například situaci, kdy policie použije donucovací prostředky vůči jiné osobě a v důsledku tohoto zákroku dojde k zásahu do fyzické integrity žalobce; situace, kdy úkony orgánu veřejné moci směřují vůči jiné osobě a žalobce dobrovolně vyčkává jejich skončení (a negativní následek způsobený faktickým zdržením byl spíše než neodvratitelným důsledkem napadeného zásahu výsledkem vlastního dobrovolného rozhodnutí stěžovatele), pod tento pojem zařadit nelze.

[16] Samotné zkrácení na svých právech dovozuje stěžovatel z toho, že se v důsledku napadeného zásahu nemohl dopravit k soudnímu jednání. Tato argumentace však rovněž není zcela přiléhavá, neboť stěžovatelova osobní svoboda nebyla žádným bezprostředním způsobem

pokračování

omezena a nebylo mu tak ani bráněno, aby své vozidlo použil sám a dopravil se jím k soudnímu jednání. Rovněž nelze pominout skutečnost, že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní veřejné subjektivní právo, na kterém by byl napadeným zásahem zkrácen. Stěžovatel v kasační stížnosti naopak tvrdil, že výklad zaujatý městským soudem by bylo možné (s jistým otazníkem) aplikovat v případě, že by se dopravoval veřejným dopravním prostředkem, vozidlem taxislužby či jako stopař. Zásadní odlišnost oproti nyní posuzované věci spatřoval v tom, že vozidlo, jehož řidič byl silniční kontrolou zdržen, bylo v jeho vlastnictví, chtěl se jím dopravit na soudní jednání a T. H. pouze požádal, aby toto vozidlo řídil (stěžovatel vztah mezi nimi připodobnil k příkazní smlouvě). Tyto okolnosti však svou povahou spadají do oblasti práva soukromého a z pohledu správního soudnictví, které sleduje ochranu veřejných subjektivních práv, nejsou relevantní. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že z hlediska charakteru zásahu do práv se v případě stěžovatele jednalo nanejvýš o dotčení nepřímé, navíc o dotčení na právech soukromých, nikoliv veřejných. Za těchto okolností tedy stěžovatel nemohl se svou žalobou na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu uspět a posuzování dalších kasačních námitek (hodnocení zákonnosti zásahu vůči řidiči vozidla) či hypotetických otázek vznesených stěžovatelem (zda by právní názor městského soudu obstál i v případě, že by spolucestujícím byla osoba stará, nemocná, invalidní apod.) by bylo nadbytečné a pro ochranu veřejných subjektivních práv stěžovatele by nemělo bezprostřední význam.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody podané kasační stížností, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[18] Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalované náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly. Proto soud rozhodl, že žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2014

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu